

El Codi Ètic per a la Jaume I - Mediterráneo - 07/05/2017

La ventana de la UJI

Un Codi Ètic per a la Jaume I

DOMINGO
García Marzá*

Aquesta setmana s'ha obert el procés de presentació i debat del Codi Ètic de la Universitat Jaume I. Aquest codi té com a objectiu actualitzar i consolidar els valors que defineixen el nostre caràcter, així com desenvolupar les conductes que aquests valors orienten i inspiren. En fer-se públics aquests valors i aquests principis d'actuació, el Codi es converteix en un element fonamental per a la nostra cultura i la presa de decisions a l'interior de la nostra institució i, de cara a la societat, en un compromís públic exigible i esperable.

Aquesta renovació del nostre compromís social és l'objectiu bàsic del Pla de Responsabilitat Social Universitària (RSUJI) presentat al nostre claustre el juny passat per aquest Comissionat i el seu equip de treball, en el qual s'insereix el Codi Ètic. «Responsabilitat social» es refereix a l'obligació que té la universitat de respondre del que s'espera d'ella, de com està fent el que tots esperen que faça. Donar raó del que fem o deixem de fer. Una resposta que implica la docència i la investigació, però també com ens organitzem internament i com ens impliquem en els problemes de la nostra societat i en la recerca de solucions. D'aquesta resposta depèn la nostra credibilitat i la nostra reputació i, en definitiva, la confiança que som

capaços de generar en la societat. La responsabilitat social universitària ens proporciona un conjunt d'eines perquè totes les universitats que vulguen gestionar aquesta tasca ho facen d'una manera completa, comparable i verificable.

La primera de les accions previstes en el pla RSUJI és l'elaboració del Codi Ètic de la Universitat Jaume I. L'estem realitzant a través d'un procés de participació obert a la comunitat universitària i que permetrà establir un debat sobre els nostres valors i el seu pes real, la seua rellevància. Des del principi és important destacar aquesta idea: l'elaboració del Codi Ètic és un procés de participació. En el nostre cas, hem dissenyat aquest procés en dues fases.

En la primera fase intentem identificar aquests valors actualitzant els ja existents en els nostres Estatuts, adaptant-los a la situació actual. Definim un mapa de grups d'interès i una matriu de sentit, per a estructurar així el procés de participació. Al final, hem aconseguit un procés organitzat, d'una banda, en 14 entrevistes en profunditat a agents estratègics; en set grups de discussió amb un total de 84 membres de la comunitat universitària, representant els diferents grups d'interès i, d'altra banda, en l'obertura d'un procés de participació en línia per a tota la comunitat universitària a través d'un qüestionari que

ha obtingut prop de 400 respostes.

La segona fase és on ara estem treballant i consisteix en l'exposició pública de la proposta de Codi Ètic. Es realitzaran diferents presentacions públiques i debats, i s'exposarà el document a discussió pública durant un mes, creant els canals adequats per a fer possible aquesta participació. Al final, una vegada s'hagen debatut i incorporat totes les aportacions, es presentarà al claustre i al consell de govern per a la seua aprovació. Moltes organitzacions, privades i públiques, creuen que el Codi Ètic es redueix a explicitar els valors de la institució i donar-los un tint de compromís moral. L'assumpte comença amb una declaració d'intencions. Però tots sabem que «la llengua no té os», que una cosa és dir i una altra fer. Per això, hem apostat pel que anomenem una nova generació de codis d'ètica, en un doble sentit.

En primer lloc, el mateix codi està dissenyat de manera que es pot verificar la seua funcionalitat. El nostre codi arreu plega sis valors bàsics, dotze àmbits d'actuació i quaranta-vuit conductes. Els valors descriuen el nostre horitzó d'actuació, on volem anar, i les normes concreten aquestes possibilitats en una voluntat compartida. Els valors no són, com alguns creuen, la pintura amb què pintem una casa una vegada construïda, sinó els fonaments que la

sostenen, la base del nostre sentit de pertinença, del nostre compromís. D'ací que els valors i les seues corresponents conductes hagen de dirigir-se a tota la comunitat universitària, sense distingir entre estaments, ni entre personal docent, administratiu o investigador, ni entre professorat i alumnat. En segon lloc, la novetat d'aquest tipus de codis ètics consisteix en el fet que el sistema de compliment forma part del mateix codi, i es converteix en un procés de participació. Dit d'una altra forma, el seguiment de la seua aplicació i de la seua eficàcia, la verificació de la seua execució, correspon a la mateixa comunitat universitària. Aquest sistema consta de tres peces fonamentals: la memòria de responsabilitat social, que fa pública amb una metodologia estàndard (coneguda com «GRI 4») l'aportació de la universitat a la societat; la Línia Ètica, canal de participació directa per a la comunicació de suggeriments de millora i d'advertències d'incompliments, i la Comissió d'Ètica i Responsabilitat Social Universitària encarregada de promoure el Codi i gestionar la Línia Ètica.

Es tracta d'un disseny institucional que es fonamenta en la transparència, la participació i el bon govern, i que ens ajudarà a reafirmar institucionalment el nostre compromís social. Amb aquest codi, l'UJI passa a ser la primera universitat espanyola a integrar aquestes eines en un mateix sistema de gestió de la responsabilitat social universitària. ■

*Comissionat del rector per al Desenvolupament de la Responsabilitat Social Universitària

Amb aquest codi, l'UJI és la primera universitat espanyola que integra aquestes eines en un mateix sistema de gestió